

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหากฎหมายภาษีอากรกับการบังคับใช้

ในปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันทั้งในเรื่องของการทำงาน การเรียน การคมนาคม หรืออื่น ๆ ส่งผลให้เกิดอาชีพใหม่ ๆ ขึ้น โดยเฉพาะอาชีพที่มีความเชื่อมโยงกับระบบออนไลน์ และ Social Media (สื่อสังคม) จึงเกิดช่องทางในการสร้างรายได้ เช่น YouTuber และ Streamer ก็เป็นหนึ่งในอาชีพที่เกิดขึ้นจาก Social Media (สื่อสังคม) ที่เกิดขึ้นเพื่อสร้างความบันเทิงให้แก่ผู้คนที่รับชม อย่างไรก็ตามแต่ ที่เป็นประเด็นปัญหา และ นำมาสู่การวิเคราะห์ในครั้งนี้ คือ ในปัจจุบันอาชีพ YouTuber และ Streamer นั้น ยังถือได้ว่าเป็นอาชีพที่เกิดขึ้นใหม่จึงยังไม่มีมาตรการทางภาษีในการควบคุม และ กำกับดูแลผู้ประกอบการอาชีพดังกล่าว ทำให้บุคคลผู้ประกอบการอาชีพดังกล่าวบางรายที่ขาดความรู้ความเข้าใจในด้านภาษี ไม่ได้นำเงินรายได้จากการประกอบอาชีพดังกล่าวไปคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หรือ อาจจงใจหลีกเลี่ยงภาษีได้ จึงเป็นที่มาของการศึกษาวิเคราะห์ในครั้งนี้ เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ปัญหาการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากผู้ประกอบอาชีพ YouTuber และ Streamer

ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40 (2) บัญญัติว่า “เงินได้เนื่องจากหน้าที่ หรือ ตำแหน่งงานที่ทำ หรือ จากการรับทำงานให้ ไม่ว่าจะเป็นการค้ำธรรมเนียม ค่านายหน้า ค่าส่วนลด เงินอุดหนุนในงานที่ทำ เบี้ยประชุม บำเหน็จ โบนัส เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่ผู้จ่ายเงินได้ให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินที่ผู้จ่ายเงินได้จ่ายชำระหนี้ใด ๆ ซึ่งผู้มีเงินได้มีหน้าที่ต้องชำระ และ เงิน ทรัพย์สิน หรือ ประโยชน์ใด ๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากหน้าที่ หรือ ตำแหน่งงานที่ทำ หรือ จากการรับทำงานให้ นั้น ไม่ว่าจะหน้าที่ หรือ ตำแหน่งงาน หรือ งานที่รับทำให้นั้นจะเป็นการประจำ หรือ ชั่วคราว” และมาตรา 40 (8) ที่บัญญัติว่า “เงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง หรือการอื่นนอกจากที่ระบุไว้ใน (1) ถึง (7) แล้ว”

กรณีดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวเป็นบัญญัติที่ตีความได้กว้างมากครอบคลุมทุกประเภทของเงินได้ แต่เนื่องจากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวตีความได้กว้างจึงเป็นประเด็นปัญหาว่า รายได้จากการประกอบอาชีพของ YouTuber และ Streamer และเงิน Donate หรือ เงินบริจาค จะต้องเสียภาษีตามมาตรา 40 ในประเภทใดหรือไม่

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพ YouTuber และ Streamer ถือเป็นบุคคลธรรมดาที่มีหน้าที่หลักจะต้องนำเงินได้ของตนไปเสียภาษีตามมาตรา 40 (2) และ (8) แห่งประมวลรัษฎากร อย่างไรก็ตาม ที่เป็นประเด็นปัญหาคือ เนื่องด้วยกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพ YouTuber และ Streamer เป็นบุคคลธรรมดา จึงยอมส่งผลให้การตรวจสอบเงินได้ หรือ แหล่งที่มาของเงินได้จากการประกอบอาชีพดังกล่าวกระทำได้เป็นการยาก จากข้อจำกัดดังกล่าว ส่งผลให้กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพ YouTuber และ Streamer จำนวนมากยังมีการหลีกเลี่ยงการเสียภาษี อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในประเด็นนี้ ภาครัฐจะมีนโยบายสนับสนุนให้มีการจัดเก็บภาษีจากกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพดังกล่าว และ กระตุ้นให้มีการจดทะเบียนในรูปแบบของบริษัท แต่ในทางปฏิบัติก็ยังพบว่ายังมีบางกลุ่มที่ยังเป็นบุคคลธรรมดา และ ยังไม่สามารถทราบที่มาของแหล่งเงินได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าว หากพิจารณาเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาในการจัดเก็บภาษีกับ Social Media (สื่อสังคม) จากบุคคลที่ประกอบอาชีพ YouTuber และ Streamer เกิดขึ้นจากการที่ปัจจุบันมีผู้ใช้งานเว็บไซต์ต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก จึงเกิดช่องทางในการสร้างรายได้จากการให้ผู้ที่ต้องการจะโฆษณาสินค้า หรือ บริการได้เข้ามาติดต่อกับเพื่อลงโฆษณาสินค้า หรือ บริการกับทางเว็บไซต์โดยผู้โฆษณาสินค้า หรือ บริการมุ่งหวังที่จะให้ผลิตภัณฑ์ หรือ แบนเนอร์ของตนนั้นเป็นที่รู้จักโดยยินยอมเสียค่าใช้จ่ายในการโฆษณาสินค้า หรือ บริการให้กับเว็บไซต์ที่มีผู้ใช้งาน หรือ มีผู้เข้าชมเป็นจำนวนมากเพื่อให้สินค้า หรือ บริการของตนเป็นที่รู้จัก โดยเว็บไซต์เหล่านี้จะแฝงโฆษณาดังกล่าวเข้าไปเพื่อให้ผู้ที่เข้ามาในเว็บไซต์ได้รับชมโฆษณาดังกล่าวในหลากหลายรูปแบบ เช่น ในเว็บไซต์ YouTube.com ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่มีการเปิดให้ผู้คนสามารถอัปโหลดวิดีโอเข้าสู่เว็บไซต์ และสามารถเข้าชมได้ จะแฝงโฆษณาเข้ามาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ก่อนที่จะมีการเล่นวิดีโอ หรือ แม้ขณะกำลังรับชมวิดีโอต่าง ๆ ของทางเว็บไซต์ ทำให้ YouTuber ที่เป็นผู้อัปโหลดวิดีโอที่มี ผู้เข้าชมเป็นจำนวนมากได้รับส่วนแบ่งรายได้จากการโฆษณาดังกล่าว โดยเหล่า YouTuber บางรายที่ได้รับเงินจากเว็บไซต์ดังกล่าวในต่างประเทศนั้นอาจยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องของภาษีที่ดี จึงไม่ได้ยื่นแบบรายการแสดงเงินได้ของยอดเงินที่ได้รับจากเงินจำนวนดังกล่าวด้วย หรือ บางรายที่ทราบรายละเอียดแต่กลับจงใจปกปิดไม่แสดงรายการเงินได้ให้กรมสรรพากรทราบ YouTuber และ Streamer ที่มีรายได้ดังกล่าวจึงไม่เสียภาษีจากเงินได้ดังกล่าวให้กับรัฐเพราะรัฐไม่สามารถรับรู้ถึงรายรับที่ผู้มีรายได้จาก Social Media (สื่อสังคม) ดังกล่าวได้รับ เนื่องจากสำนักงานของบริษัท และ เว็บไซต์เหล่านี้ตั้งอยู่ในต่างประเทศ และ ไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย ทำให้กรมสรรพากรแทบจะไม่สามารถจัดเก็บภาษีได้เลย หรือ อาจจัดเก็บได้ในจำนวนที่น้อย เมื่อเทียบกับจำนวนรายได้ที่เกิดขึ้นจริงรวมไปถึงปัญหาจากรายได้ที่มาได้รูปแบบของสกุลเงินต่าง ๆ ทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับจากบุคคลอื่นทั้งที่สามารถตีราคาเป็นเงินได้ และ ไม่สามารถตีราคาเป็นเงินได้ซึ่งสามารถ และหรือ ไม่สามารถแลกเปลี่ยนให้

กลับมาอยู่ในรูปแบบของตัวเงินได้นั้น ถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 39 หรือไม่ ทำให้ปัญหาดังกล่าวมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ไม่เหมือนกับกรณีของนิติบุคคลประเภทบริษัทที่มีการหักภาษี ณ ที่จ่าย ซึ่งอาจส่งผลให้รัฐบาลหันมาใช้วิธีการจัดเก็บภาษีทางอ้อมแทนเพื่อนำเงินดังกล่าวกลับเข้ามาสู่ระบบอีกครั้ง โดยเรียกระบบเศรษฐกิจแบบนี้ว่าระบบเศรษฐกิจใต้ดิน ทำให้เกิดการขึ้นภาษีในทางอ้อม โดยเพิ่มภาษีมูลค่าเพิ่มในสินค้าต่าง ๆ เพื่อที่พยายามจะนำเงินดังกล่าวกลับเข้าสู่ระบบอีกครั้ง ทำให้ราคาสินค้าในท้องตลาดมีราคาเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนทั้งประเทศ

นอกจากนั้นยังรวมถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีจากผู้มีเงินได้จาก YouTube นั้น เกิดขึ้นจากการที่ YouTuber ได้รับเงินจาก Google จาก AdSense ซึ่งเมื่อ Creator หรือ ผู้สร้างได้ทำการผูกบัญชีของตนเข้ากับ Google AdSense จะทำให้ได้รับรายได้จากยอดเข้าชมจากวิดีโอที่ Creator เป็นผู้สร้างสรรค์ และ อัป โหลดขึ้นสู่เว็บไซต์ เมื่อปฏิบัติตามเงื่อนไขของ Google AdSense รายได้ดังกล่าวจึงต้องนำไปยื่นแบบแสดงรายการเงินได้เพื่อคิดภาษี แต่เนื่องจากรายได้ดังกล่าวไม่มีเอกสารที่จะนำมาแสดง เนื่องจาก Google AdSense จะทำการโอนเงินเข้าบัญชีที่ทำการลงทะเบียนไว้โดยไม่มีเอกสารส่งมาให้กับ YouTuber ทำให้ไม่อาจกรอกตัวเลขลงไปแบบรายการดังกล่าวได้ เช่น เดียวกันกับปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีจากผู้มีเงินได้จาก Streamer เนื่องจากเหล่า Streamer ส่วนใหญ่จะเป็น Gamer หรือ ผู้ที่ชื่นชอบการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ รายได้ส่วนใหญ่จึงอาจไม่ได้อยู่ในรูปแบบของตัวเงิน ซึ่งรายได้ของ Streamer จะมาในรูปแบบของเงิน Donate หรือ เงินบริจาค เมื่อทำ Content หรือ เนื้อหาจนเป็นที่ชื่นชอบผู้รับชมจนได้รับการสนับสนุน และ อาจได้รับสิ่งของ หรือ อุปกรณ์จากเกมที่ Streamer คนนั้นเล่น รวมไปถึงสกุลเงินต่าง ๆ ทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้รับจากบุคคลอื่นทั้งที่สามารถตีราคาเป็นเงินได้ และ ไม่สามารถตีราคาเป็นเงินได้ซึ่งสามารถ และหรือ ไม่สามารถแลกเปลี่ยนกลับมาเป็นเงินได้นั้น ซึ่งเงินรายได้ดังกล่าวยังมีหลากหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นสกุลเงินอิเล็กทรอนิกส์ สิ่งของภายในเกมที่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ ทำให้เกิดความสลับซับซ้อนในการคำนวณภาษีเงินได้ ทำให้เกิดข้อสงสัยว่าเงิน Donate สกุลเงินอิเล็กทรอนิกส์หรือ สิ่งของที่ได้รับดังกล่าวถือเป็นเงินได้พึงประเมินหรือไม่ จึงเป็นประเด็นปัญหาที่นำมาสู่การศึกษาในครั้งนี้

หากนำปัญหาดังกล่าวมาเปรียบเทียบกับระบบภาษีของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาซึ่งจัดเก็บโดยพิจารณาจาก “หลักรายได้” หรือ Gross income โดยประมวลรัษฎากรได้บัญญัติคำนิยามของรายได้ไว้ในมาตรา 61 อันมีความหมายว่า “รายได้ทั้งหมดที่ได้รับไม่ว่าจะได้รับมาจากแหล่งใดก็ตาม” ซึ่งหมายความว่าสิ่งใด ๆ ที่ผู้เสียภาษีได้รับไม่ว่าจะอยู่ในรูปของเงิน ทรัพย์สิน หรือ บริการ และ มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถประเมินมูลค่าได้ นอกจากนี้ขอบเขต

ความหมายของคำว่า “รายได้” ตามที่ระบุในประมวลรัษฎากรยังถูกตีความขยายขอบเขตของรายได้ให้ หมายรวมถึงความเพิ่มพูนความมั่งคั่งที่ไม่สามารถปฏิเสธได้ สามารถรับรู้ได้อย่างชัดเจน และ ผู้เสียภาษีมักมีกรรมสิทธิเหนือสิ่งดังกล่าวซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกา มีการปกครองในรูปแบบสาธารณรัฐ ระบบการจัดเก็บภาษีอากรของประเทศสหรัฐอเมริกาจึงมี ความซับซ้อนมาก ภาษีอากรของประเทศ สหรัฐฯมีทั้งภาษีอากรที่ จัดเก็บโดยรัฐบาลกลาง (Federal Government) และ ที่จัดเก็บโดยมลรัฐ (State Government) ซึ่งรวมถึง ท้องถิ่น (Local Government)

กฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้อำนาจรัฐบาลกลาง และ รัฐบาล ของมลรัฐจัดเก็บภาษีอากรเพื่อนำไปใช้จ่ายในการบริหารประเทศ โดยมีการจัดเก็บภาษีอากรแยก เป็น สองระดับหลัก ๆ คือ ระดับรัฐบาลกลาง และ ระดับมลรัฐ เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกาเป็น ประเทศที่เป็นรัฐ รวม กล่าวคือ เป็นประเทศที่ประกอบด้วยมลรัฐต่าง ๆ 50 มลรัฐ ซึ่งแต่ละมลรัฐ ต่างมีอำนาจในการจัดเก็บภาษี อากรเป็นของตนเอง ดังนั้นเพื่อให้การจัดเก็บภาษีอากรมีความเป็น อันหนึ่งอันเดียวกัน และ เพื่อให้รัฐบาลกลาง มีเงินที่จะนำมาใช้ในการบริหารประเทศ รัฐธรรมนูญ สหรัฐอเมริกาจึงต้องบัญญัติจำกัดสิทธิในการจัดเก็บภาษี อากรบางชนิดของมลรัฐ และ โอนอำนาจ นั้นมาเป็นของรัฐบาลกลางแทน ซึ่งภาษีอากรระดับรัฐบาลกลางส่วนใหญ่จะเป็นภาษีเงินได้ใน ขณะที่ภาษีอากรระดับมลรัฐส่วนใหญ่จะเป็นภาษีการบริโภค และ ภาษีทรัพย์สิน

ระบบภาษีอากรของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยทั่วไปเป็นระบบประเมินตนเอง ผู้เสียภาษี อากรจึงจำเป็นต้องมีความรู้ และ ความเข้าใจในบทบัญญัติกฎหมายภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง แต่เพื่อช่วย ให้ผู้เสียภาษีอากรมีความเข้าใจถึงความหมาย และ หลักเกณฑ์การปรับใช้บทบัญญัติของกฎหมาย ภาษีอากร กฎหมายจึงกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (Secretary of the Treasury Department) มีอำนาจออกหนังสืออธิบาย หรือ ตีความ IRC (Treasury Decisions or Regulations) และ IRS ยังได้มีการให้บริการ ตอบข้อหารือ (Ruling) เพื่ออธิบาย หรือ ตีความบทบัญญัติกฎหมาย ภาษีอากร และ การปรับใช้ บทบัญญัติดังกล่าวกับข้อเท็จจริงเฉพาะกรณีด้วย โดยปกติแล้วหาก รัฐบาลมีเหตุผลอันสมควร ศาลก็จะ พิจารณาคดีชี้ขาดข้อพิพาททางภาษีอากรไปในทางที่สนับสนุน คำอธิบาย หรือ การตีความกฎหมายภาษีอากรของรัฐบาล เนื่องจากในประเทศสหรัฐอเมริกามี หน่วยงานที่ใช้ชื่อว่า The Internal Revenue Service (IRS) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาลสังกัด กระทรวงการคลังทำหน้าที่รับผิดชอบในการบริหาร จัดการงานที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากร IRS จึงถือ เป็นหน่วยงาน ที่มีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาททางภาษีอากรมากที่สุด IRS มีบทบาทในการ กำหนดแบบแสดงรายการเพื่อชำระภาษีอากร คัดเลือกแบบแสดงรายการภาษีเพื่อทำการ ตรวจสอบ ความถูกต้อง จัดเก็บภาษีอากร รวมถึงมีบทบาทในการระงับข้อพิพาททางภาษีอากร

ระบบภาษีในประเทศสหรัฐอเมริกาจึงถูกใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลายอย่างดังนี้

- (1) เพื่อหารายได้ซึ่งจำเป็นต่อการบริหารประเทศในทุกด้านอันเป็นภารกิจของรัฐบาล
- (2) เป็นเครื่องมือในการพัฒนา และ ควบคุมเศรษฐกิจ
- (3) เป็นเครื่องมือในการพัฒนา และ ควบคุมด้านสังคมของประเทศ

- การกระตุ้นพฤติกรรมที่คิดว่าเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา เช่น ใช้มาตรการทางด้านภาษีสนับสนุนด้านการศึกษาด้านการประกันชีวิตสุขภาพ อนามัยสถาบันครอบครัว

- กีดกันพฤติกรรม ที่คิดว่าเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาเช่น การจัดเก็บภาษีในอัตราสูง หรือ เก็บภาษีสรรพสามิตเพิ่มขึ้นเพื่อควบคุมสินค้าการบริโภคสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือ สังคม สินค้าฟุ่มเฟือยไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เป็นอบายมุข เป็นต้น

- (4) จัดเก็บภาษีให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมตามหลักความสามารถในการหาเงินได้
- (5) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในทางการเมือง
- (6) เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการบริหารการจัดเก็บภาษีให้มีค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บน้อย

ที่สุดทั้งของภาครัฐ และ ผู้เสียภาษี

ดังนั้น ระบบจัดเก็บภาษีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และ พัฒนาประเทศ การจัดเก็บภาษี Social Media (สื่อสังคม) จาก YouTuber และ Streamer จึงมีความสำคัญ เมื่อพิจารณาจากคำนิยามรายได้ตามประมวลรัษฎากรของประเทศสหรัฐอเมริกา จึงจะเห็นได้ว่าเงินได้ที่ผู้เสียภาษีได้รับจาก Social Media (สื่อสังคม) ไม่ว่าจะเป็น YouTuber หรือ Streamer หากมีรายได้ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของเงิน ทรัพย์สิน หรือ บริการ และมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถประเมินมูลค่าได้ ถือเป็นเงินได้ที่จะต้องนำมาคำนวณภาษีเงินได้ ซึ่งเป็นการเสียภาษีภายใต้หลักการความสามารถในการชำระภาษี หรือ Ability to pay concept

ซึ่งหากพิจารณาจากระบบภาษีของประเทศสหรัฐอเมริกานั้นจะเห็นว่า แตกต่างจากของประเทศไทย เนื่องจากมีการจัดเก็บภาษีทั้งในระดับรัฐบาลกลาง และ ในระดับมลรัฐมีอำนาจในการจัดเก็บภาษี ดังนั้นจากคำนิยามรายได้ ตามประมวลรัษฎากรของประเทศสหรัฐอเมริกา จึงพิจารณาได้ว่าเงินได้ที่ผู้เสียภาษีได้รับจาก Social Media ไม่ว่าจะเป็น YouTuber หรือ Streamer หากมีรายได้ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของเงิน ทรัพย์สิน หรือ บริการ และมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถประเมินมูลค่าได้ ถือเป็นเงินได้ที่จะต้องนำมาคำนวณภาษีเงินได้ ซึ่งเป็นการเสียภาษีภายใต้หลักการความสามารถในการชำระภาษี หรือ Ability to pay concept

ในกรณีที่หากนำมาเปรียบเทียบกับระบบภาษีของประเทศญี่ปุ่น จะเห็นได้ว่าระบบภาษีของประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศแรกที่มีการใช้สกุลเงินดิจิทัลของโลก จากการสร้างสกุลเงินดิจิทัลที่มีชื่อว่า บิทคอยน์ (BitCoin) และ ได้ปล่อยเข้าไปในระบบอินเทอร์เน็ตนั้น ซึ่งปัจจุบันประเทศญี่ปุ่น ได้มีการใช้บิทคอยน์กันอย่างแพร่หลาย ทำให้รัฐบาลญี่ปุ่น ได้มีการกำหนดมาตรการในการจัดเก็บภาษีที่เกี่ยวข้องกับเงินดิจิทัลไว้ โดยสรุปได้ดังนี้

(ก) ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

- 1) บุคคลผู้มีเงินได้จากค่าตอบแทนเกินกว่า 20 ล้านเยนต่อปี (ประมาณ 5.840 ล้านบาท)
- 2) บุคคลผู้มีเงินได้จากนายจ้างสถานที่เดียว แต่มีรายได้อื่นตลอดทั้งปีมากกว่า 200,000 เยน (ประมาณ 58,409 บาท)
- 3) บุคคลผู้มีรายได้จากนายจ้างหลายแห่ง และมีรายได้อื่นตลอดทั้งปีมากกว่า 200,000 เยน (ประมาณ 58,409 บาท) หลังหักรายจ่ายทางภาษี
- 4) บุคคลผู้ได้รับเงินค่าตอบแทนจากการประกอบกิจการครอบครัว ร้านค้า ดอกเบี้ยจากเงินให้กู้ยืม รายได้ค่าเช่าจากการให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ หรือ เครื่องจักร
- 5) บุคคลผู้ได้รับสิทธิการเลื่อนการชำระภาษีที่ได้มาจากผลตอบแทนจากปีใด ๆ เนื่องจากภัยธรรมชาติ
- 6) บุคคลผู้ได้รับเงินได้ซึ่งไม่ถูกหักภาษีหัก ณ ที่จ่าย

จากข้อกำหนดดังกล่าวจะเห็นได้ว่าหากบุคคลใด ไม่มีรายได้ตลอดทั้งปี และมีกำไรจากการลงทุนในเงินดิจิทัลไม่ว่าจากการขาย การแลกเปลี่ยน การซื้อสินค้า หรือ บริการ ไม่เกิน 200,000 เยนต่อปี (ประมาณ 58,409 บาท) จะ ไม่อยู่ในข่ายที่ต้องเสียภาษีที่เกี่ยวข้องกับเงินดิจิทัลนี้ อย่างไรก็ตามหากบุคคลใดมีรายได้ที่เกี่ยวข้องกับเงินดิจิทัลก็ยังคงมีหน้าที่ต้องยื่นแบบภาษีเงินได้ตามกฎหมาย

(ข) จุดที่เกิดความรับผิดชอบทางภาษี

เนื่องจากธุรกรรมการเงินดิจิทัล มีความหลากหลาย จึง ได้มีมาตรการกำหนดให้เหตุการณ์ดังต่อไปนี้ เป็นจุดที่เกิดความรับผิดชอบทางภาษี

- 1) เมื่อมีการขาย และ แลกเปลี่ยนเงินดิจิทัล เป็นเงินตราที่ใช้ชำระหนี้ตามกฎหมาย ในปัจจุบัน
- 2) เมื่อมีการขาย และ แลกเปลี่ยนเงินดิจิทัลกับเงินดิจิทัลอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งมูลค่าของเงินดิจิทัลที่ถือไว้ก่อนที่จะทำการขาย และ หลังการขายเปลี่ยนแปลงไป
- 3) เมื่อได้รับเงินดิจิทัลจากการกระทำใด ๆ อาทิ ได้รับชำระค่าสินค้า หรือ บริการ ได้รับเงินปันผลในรูปของเงินดิจิทัล ตลอดจนเงินดิจิทัลที่ได้จากการขุด

จะเห็นว่าในประเทศญี่ปุ่นกำหนดจุดความรับผิดชอบทางภาษีโดยพิจารณาจากความมั่งคั่งของผู้มีเงินได้เป็นหลัก แต่หากเป็นกำไรที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นจริงก็ยังคงไม่มีหน้าที่ที่จะต้องเสียภาษีดังกล่าว เป็นไปตามหลักความพร้อมของการเสียภาษี

(ค) ฐานภาษี

ในการเสียภาษีที่เกี่ยวข้องกับเงินดิจิทัลในประเทศญี่ปุ่นนั้นมีหลักการคิดฐานภาษีโดยแบ่งออกเป็น 3 วิธี กล่าวคือ

1) ในกรณีที่เป็นการขาย และ แลกเปลี่ยนเงินดิจิทัลเป็นเงินตราที่สามารถชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ฐานภาษีจะคิดจากส่วนต่างระหว่างต้นทุน โดยเฉลี่ยจากเงินดิจิทัลที่มีอยู่ในการครอบครองกับเงินตราที่ได้รับมาจากการแลกเปลี่ยน ซึ่งต้นทุนตัวเฉลี่ยของเงินดิจิทัลคำนวณได้จาก มูลค่าของเงินดิจิทัลที่ซื้อ และ สะสมมาทั้งปีหารด้วยจำนวนหน่วยเงินดิจิทัลที่ได้รับมาจะเท่ากับต้นทุนของเงินดิจิทัลต่อหน่วย

2) ในกรณีที่เป็นการขาย และ แลกเปลี่ยนเงินดิจิทัล และ เงินดิจิทัลอีกประเภทหนึ่ง ฐานภาษีจะคิดจากส่วนต่างระหว่างมูลค่าของเงินที่ได้รับมา และ ต้นทุนเฉลี่ยของเงินดิจิทัลที่มีอยู่ในการครอบครอง ณ วันแลกเปลี่ยน

3) ในกรณีที่ได้รับเงินดิจิทัลมาโดยวิธีอื่นใด ฐานภาษีจะคิดจากมูลค่าตามราคาตลาดของเงินดิจิทัล ณ วันที่ได้รับมา

(ง) อัตราภาษี

ประเทศญี่ปุ่นได้ทำการตีความในเรื่องของเงินได้ที่เกี่ยวข้องกับเงินดิจิทัลว่าเป็นรายได้อื่น ซึ่งต้องถูกยื่นรวมคำนวณกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาซึ่งเป็นอัตราก้าวหน้าตามตารางดังต่อไปนี้

เงินได้	อัตราภาษี
0 – 1.95 ล้านเยน (0 – 0.56 ล้านบาท)	ร้อยละ 15
1.95 – 3.30 ล้านเยน (0.56 – 0.96 ล้านบาท)	ร้อยละ 20
3.30 – 6.95 ล้านเยน (0.96 – 2.01 ล้านบาท)	ร้อยละ 30
6.95 – 9.00 ล้านเยน (2.01 – 2.61 ล้านบาท)	ร้อยละ 33
9.00 – 18.00 ล้านเยน (2.61 – 5.22 ล้านบาท)	ร้อยละ 43
18.00 – 40.00 ล้านเยน (5.22 – 11.60 ล้านบาท)	ร้อยละ 50
40.00 ล้านเยนขึ้นไป (11.60 ล้านบาทขึ้นไป)	ร้อยละ 55

อย่างไรก็ดี การที่ประเทศญี่ปุ่นตีความเงินได้ที่เกินจากทุนของเงินดิจิทัลเป็นรายได้อื่น จึงไม่สามารถนำเอาส่วนขาดทุนของทรัพย์สินอื่นมาหักลบกันได้

(จ) ภาษีอื่นที่เกี่ยวข้องกับเงินดิจิทัล

นอกจากการเก็บภาษีจากส่วนทุนสำหรับเงินดิจิทัลแล้ว แต่เดิมประเทศญี่ปุ่นยังเก็บภาษีผู้บริโภคจากการใช้เงินดิจิทัลในการชำระราคาสินค้า และ บริการ โดยคิดในอัตราร้อยละ 8 ของยอดสินค้า หรือ บริการนั้น โดยหากชำระเป็นเงินดิจิทัล ให้คำนวณฐานภาษี โดยใช้อัตราแล้วเปลี่ยน ณ วันทำรายการในการคำนวณภาษีผู้บริโภค โดยเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2560 ประเทศญี่ปุ่นได้มีการแก้ไขกฎหมายเรื่อง “Cabinet Order for Partial Revision of the Order for Enforcement of the Consumption Tax Act” โดยผู้ที่ใช้สกุลเงินดิจิทัลในการซื้อสินค้าไม่จำเป็นต้องเสียภาษีผู้บริโภคอีกต่อไป จึงเกิดการดึงดูดให้ผู้คนใช้สกุลเงินดิจิทัลกันมากขึ้น เนื่องจากไม่จำเป็นต้องเสียภาษีบริโภคนอกจากนี้อีกต่อไปหากนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับหลักการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย จะเห็นได้ว่าระบบภาษีของประเทศไทย มีความคล้ายคลึงกันอย่างมาก เนื่องจากประมวลรัษฎากร มาตรา 40 บัญญัติไว้มีใจความว่า เงินได้พึงประเมินนั้น คือเงินได้ประเภทต่อไปนี้ รวมตลอดถึงเงินค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงิน หรือ ผู้อื่นออกแทนให้สำหรับเงินได้ประเภทต่าง ๆ ดังกล่าว ไม่ว่าในทอดใด (2) เงินได้เนื่องจากหน้าที่ หรือ ตำแหน่งงานที่ทำ หรือ จากการรับทำงานให้ ไม่ว่าจะ เป็นค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า ค่าส่วนลด เงินอุดหนุนในงานที่ทำ เบี้ยประชุม บำเหน็จ โบนัส เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่ผู้จ่ายเงินได้ให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินที่ผู้จ่ายเงินได้จ่ายชำระหนี้ใด ๆ ซึ่งผู้มีเงินได้มีหน้าที่ต้องชำระ และ เงิน ทรัพย์สิน หรือ ประโยชน์อื่นใด บรรดาที่ได้เนื่องจากหน้าที่ หรือ ตำแหน่งงานที่ทำ หรือ จากการรับทำงานให้ นั้น ไม่ว่าหน้าที่ หรือ ตำแหน่งงาน หรือ งานที่รับทำให้นั้นจะเป็นการประจำ หรือ ชั่วคราว

(8) เงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง หรือ การอื่นนอกจากที่ระบุไว้ใน (1) ถึง (7) แล้ว

จึงจะเห็นได้ว่าคล้ายคลึงกันมาก เพียงแต่ระบบภาษีของประเทศไทยยังไม่มีหลักในการคิดคำนวณฐานภาษีที่เหมือนกับของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งประเทศญี่ปุ่นมีหลักการคิดฐานภาษี โดยแบ่งออกเป็น 3 วิธี กล่าวคือ

1) ในกรณีที่เป็นการขาย และ แลกเปลี่ยนเงินดิจิทัลเป็นเงินตราที่สามารถชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ฐานภาษีจะคิดจากส่วนต่างระหว่างต้นทุน โดยเฉลี่ยจากเงินดิจิทัลที่มีอยู่ในการครอบครองกับเงินตราที่ได้รับมาจากการแลกเปลี่ยน ซึ่งต้นทุนเฉลี่ยของเงินดิจิทัลคำนวณได้จาก มูลค่าของเงินดิจิทัลที่ซื้อ และ สะสมมาทั้งปีหารด้วยจำนวนหน่วยเงินดิจิทัลที่ได้รับมาจะเท่ากับต้นทุนของเงินดิจิทัลต่อหน่วย

2) ในกรณีที่เป็นการขาย และ แลกเปลี่ยนเงินดิจิทัล และ เงินดิจิทัลอีกประเภทหนึ่งฐานภาษีจะคิดจากส่วนต่างระหว่างมูลค่าของเงินที่ได้รับมา และ ต้นทุนเฉลี่ยของเงินดิจิทัลที่มีอยู่ในครอบครอง ณ วันแลกเปลี่ยน

3) ในกรณีที่ได้รับเงินดิจิทัลมาโดยวิธีอื่นใด ฐานภาษีจะคิดจากมูลค่าตามราคาตลาดของเงินดิจิทัล ณ วันที่ได้รับมา

ดังนั้น จึงเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดวิธีการจัดเก็บภาษีในรูปแบบดังกล่าวขึ้นมาใหม่ โดยกรมสรรพากรออกประกาศเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการในการตรวจสอบ และ กำกับดูแลผู้ประกอบการอาชีพอิสระดังกล่าวเพื่อให้สะดวกต่อการตรวจสอบ และมีรูปแบบที่เหมาะสมกับอาชีพดังกล่าวด้วย เนื่องจากการจัดเก็บภาษีดังกล่าวไม่อาจกระทำได้ง่าย ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

แต่เนื่องจากระบบภาษีของประเทศไทย ได้กำหนดให้กรมสรรพากรซึ่งเป็นกรมที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีดังกล่าวตามประมวลรัษฎากร โดยกำหนดว่าบุคคลทุกคนจะต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพื่อเสียภาษี แต่ในส่วนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดานั้นได้กำหนดให้ผู้มีเงินได้เป็นผู้แจ้งรายการเงินได้ไปยังกรมสรรพากร (แบบประเมินตนเอง) ซึ่งหากผู้มีเงินได้ไม่ได้แจ้งต่อกรมสรรพากร กรมสรรพากรย่อมตรวจสอบเงินจำนวนดังกล่าวได้เป็นการยากหรืออาจไม่สามารถตรวจสอบเงินจำนวนดังกล่าวได้ จึงเกิดปัญหาในการจัดเก็บภาษีเงินได้จำนวนดังกล่าวทำให้รัฐสูญเสียรายได้

ประมวลรัษฎากรมาตรา 40 ได้แบ่งเงินได้ออกเป็นแปดอนุมาตรา แม้ในมาตรา 40 (2) บัญญัติว่า “เงินได้เนื่องจากหน้าที่ หรือ ตำแหน่งงานที่ทำ หรือ จากการรับทำงานให้ ไม่ว่าจะเป็นค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า ค่าส่วนลด เงินอุดหนุนในงานที่ทำ เบี้ยประชุม บำเหน็จ โบนัส เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่ผู้จ่ายเงินได้ให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินที่ผู้จ่ายเงินได้จ่ายชำระหนี้ใด ๆ ซึ่งผู้มีเงินได้มีหน้าที่ต้องชำระ และ เงิน ทรัพย์สิน หรือ ประโยชน์ใด ๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากหน้าที่ หรือ ตำแหน่งงานที่ทำ หรือ จากการรับทำงานให้ นั้น ไม่ว่าจะหน้าที่ หรือ ตำแหน่งงาน หรือ งานที่รับทำให้นั้นจะเป็นการประจำ หรือ ชั่วคราว และ ในอนุมาตรา 8 จะกำหนดว่าเงินได้จากกิจการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง หรือ การอื่นนอกจากที่ระบุไว้ใน (1) ถึง (7) จะต้องเสียภาษีแล้วก็ตาม และประเด็นที่ว่าเงิน Donate หรือ เงินบริจาค จะต้องเสียภาษีตามมาตรา 40 ในประเภทใดหรือไม่ นั้น เนื่องจากเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษี มีอยู่หลายกรณีที่สำคัญๆ ได้แก่ การยกเว้นตามมาตรา 42 แห่งประมวลรัษฎากร การยกเว้นตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 126 พ.ศ. 2509 การยกเว้นตามพระราชกฤษฎีกา ฉบับต่าง ๆ เป็นต้น เมื่อพิจารณา การยกเว้นภาษีตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 126 พ.ศ. 2509¹ ไม่พบว่าเงินได้ที่ได้รับจากการ Donate หรือ เงินบริจาค ของผู้มีรายได้จาก YouTube และ Streamer ได้รับการยกเว้นไม่ต้องชำระภาษี ผู้มีรายได้จากการประกอบอาชีพ YouTube และ

¹ กรมสรรพากร. (2562). *เงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษี*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.rd.go.th/m/554.0.html>. [2563, 12 กรกฎาคม].

Streamer ที่มีเงิน ได้ที่ได้รับจากการ Donate หรือ เงินบริจาคจึงจะต้องยื่นแบบแสดงรายการเงิน ได้ เพื่อเสียภาษีให้แก่กรมสรรพากรด้วย

โดยปกติการคำนวณภาษีเงิน ได้บุคคลธรรมดา โดยทั่วไปแล้วผู้มีเงิน ได้ต้องนำเงิน ได้พึง ประเมินทุกประเภทของตน ตลอดทั้งปี (ไม่รวมเงิน ได้ที่กฎหมายยกเว้นภาษี หรือ ที่ไม่ต้องเสียภาษี) ไปคำนวณเงิน ได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี เพื่อยื่นแบบแสดงรายการ และ ชำระภาษีภายในเดือนมีนาคม ของปีถัดจากปีที่มีเงิน ได้ แต่เนื่องจากปัญหาในการแสดงเอกสารประกอบในการยื่นแบบแสดง รายการภาษีเงิน ได้บุคคลธรรมดาเพื่อประกอบการเสียภาษี และ ปัญหาในการคำนวณเงิน ได้จาก รายได้ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นสกุลเงินอิเล็กทรอนิกส์ ราย ได้จากค่าโฆษณา ราย ได้อื่น ๆ รวมไปถึง สิ่งของภายในเกมทั้งที่สามารถคำนวณราคาเป็นเงิน ได้ และ ไม่สามารถคำนวณราคาเป็นเงิน ได้ จะต้องนำมาคำนวณภาษีเงิน ได้บุคคลธรรมดา จึงเกิดปัญหาที่ว่ารายได้ประเภทใดเป็นเงิน ได้พึง ประเมิน และ มีราคาเท่าใด ประกอบกับรายจ่ายประเภทใดที่สามารถนำมาหักค่าใช้จ่ายได้บ้างอัน ปัญหาเกี่ยวกับความชัดเจน และ การตีความกฎหมาย ทำให้ผู้มีรายได้จาก YouTube และ Streamer สับสนจนไม่อาจยื่นแบบแสดงเงิน ได้พึงประเมิน จึงควรกำหนดให้ชัดเจน เนื่องจากรายได้ดังกล่าว ถือเป็นรายได้ที่เกิดขึ้นมาจากสื่อ Social Media (สื่อสังคม) จึงเห็นควรกำหนดวิธีการจัดเก็บภาษีใน รูปแบบดังกล่าวขึ้นมาใหม่ เพื่อให้ทันต่อยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง

ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า ควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรูปแบบเพื่อความเหมาะสมกับอาชีพ ดังกล่าวด้วย เพื่อกำหนดให้ YouTuber และ Streamer รวมไปถึงอาชีพในลักษณะดังกล่าวเป็นอาชีพ ที่จะต้องมีวิธีการ และ ให้อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนดให้อาชีพ YouTuber และ Streamer เป็นอาชีพที่จะต้องเสียภาษีตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40 (8) โดยมีข้อกำหนดในการยื่นแบบ แสดงเงิน ได้อีกรูปแบบหนึ่ง เพื่อความสะดวกในวิธีการคำนวณภาษี และ จัดเก็บภาษี โดยผู้ที่ ประกอบอาชีพดังกล่าวจะต้องแจ้งต่อกรมสรรพากรและหรือ จะต้องจดทะเบียนเมื่อมีจำนวนผู้รับชม ถึงจำนวนที่กำหนด หรือ เมื่อเริ่มทำอาชีพดังกล่าวแล้ว โดยมีรายได้เป็นระยะเวลาหนึ่งโดยไม่คำนึง ว่าจะมากน้อยเพียงใด เพื่อให้กรมสรรพากรสามารถ ทำการตรวจสอบได้รวมถึงกำหนดว่าเงิน ได้พึงประเมินอะไรบ้างที่ได้รับยกเว้นภาษีหากประกอบอาชีพ YouTuber หรือ Streamer ซึ่งตาม ประมวลรัษฎากร ได้กำหนดข้อยกเว้นตามมาตรา 42 การยกเว้นตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 126 การ ยกเว้นตามพระราชกฤษฎีกาฉบับต่าง ๆ เป็นต้น แม้เงิน ได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีจะมีทั้งหมด 127 ข้อแล้ว ก็ตามแต่เห็นควรให้แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพ YouTuber และ Streamer สามารถได้รับยกเว้นภาษีจากค่าอุปกรณ์เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากอุปกรณ์ดังกล่าวข้อม เสื่อมสภาพลงไปทุกปี และ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อาจจะไม่ทันต่อยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงจึงเห็น

ควรให้ได้รับยกเว้นภาษีดังกล่าว เนื่องจากค่าใช้จ่ายดังกล่าวถือได้ว่าเป็นต้นทุนในการประกอบอาชีพดังกล่าวอีกด้วย

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับการตั้งหน่วยงานและให้มีคณะกรรมการในการควบคุมผู้ประกอบการอาชีพ YouTuber และ Streamer

ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานเฉพาะใดที่ทำหน้าที่ในการควบคุมผู้ประกอบการอาชีพ YouTuber และ Streamer ประกอบกับยังไม่มีคณะกรรมการใดเข้ามาควบคุมเป็นการเฉพาะ ส่งผลให้การประกอบอาชีพในลักษณะดังกล่าวเป็นไปอย่างเสรี ไม่มีการควบคุมใด ๆ ดังนั้น ไม่ว่าบุคคลใดที่สนใจก็สามารถประกอบอาชีพดังกล่าวได้ นอกจากนั้นยังไม่มีกรอบใบอนุญาตขอเพียงแค่อินเทอร์เน็ต หรือ มีความสามารถก็สามารถประกอบอาชีพ YouTuber และ Streamer ซึ่งในประเด็นนี้ ผู้เขียนเห็นว่า อาชีพดังกล่าวเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสื่อออนไลน์ และ เทคโนโลยี สิ่งสำคัญในการประกอบอาชีพนั้น นอกจากจะมีความรู้ และ ความสามารถ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ผู้ประกอบอาชีพต้องมีจรรยาบรรณในการนำเสนอวิดีโอ หรือ สื่อต่าง ๆ ที่นำเสนอออกไป ทั้งนี้ หากไม่มีหน่วยงาน และ คณะกรรมการมาควบคุม อาจส่งผลให้การนำเสนอสื่อต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อ หรือ ผลิตเสีย ทำให้เป็นการมอมเมาเยาวชน หรือ มีการเสฟสื่อไปในทางที่ผิด

เนื่องจากประมวลรัษฎากรมาตรา 40 ได้แบ่งเงินได้ออกเป็นแปดอนุมาตรา แม้ว่าในอนุมาตรา 8 จะกำหนดว่าเงิน ได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง หรือ การอื่นนอกจากที่ระบุไว้ใน (1) ถึง (7) จะต้องเสียภาษีแล้วก็ตามแต่เนื่องจากปัญหาที่แท้จริงเกิดจากการตรวจสอบแหล่งที่มาของเงิน ได้ดังกล่าว จึงควรกำหนดให้ชัดเจน เนื่องจากรายได้ดังกล่าวถือเป็นรายได้ที่เกิดขึ้นมาจากสื่อ Social Media (สื่อสังคม) จึงเกิดปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีจากผู้มีเงิน ได้จาก ทั้ง YouTuber และ Streamer แต่เนื่องจากเหล่า Streamer ส่วนใหญ่จะเป็น Gamer หรือ ผู้ที่ชื่นชอบการเล่นคอมพิวเตอร์ รายได้ส่วนใหญ่จึงอาจไม่ได้อยู่ในรูปแบบของตัวเงิน ซึ่งรายได้ของ Streamer จะมาในรูปแบบของเงิน Donate หรือ เงินบริจาค เมื่อทำ Content หรือ เนื้อหาจนเป็นที่ชื่นชอบผู้รับชมจนได้รับการสนับสนุน และ อาจได้รับของขวัญ หรือ อุปกรณ์จากเกมที่ Streamer คนนั้นเล่น รวมไปถึงสกุลเงินต่าง ๆ ทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้รับจากบุคคลอื่นทั้งที่สามารถตีราคาเป็นเงินได้ และ ไม่สามารถตีราคาเป็นเงินได้ซึ่งสามารถ และหรือ ไม่สามารถแลกเปลี่ยนกลับมาเป็นเงินได้นั้น ซึ่งเงินดังกล่าวที่ได้รับจากการทำรายการบนช่องทางออนไลน์ มีหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นสกุลเงินอิเล็กทรอนิกส์ สิ่งของภายในเกมที่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ ทำให้เกิดความสับสนข้ออนในการคำนวณภาษีเงินได้ ทำให้เกิดข้อสงสัยว่าเงิน Donate สกุลเงินอิเล็กทรอนิกส์ หรือ สิ่งของที่ได้รับดังกล่าวถือเป็นเงิน ได้พึงประเมินหรือไม่ จึงเห็นควรกำหนดวิธีการจัดเก็บภาษีใน

รูปแบบดังกล่าวขึ้นมาใหม่ โดยกรมสรรพากรออกประกาศเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการในการตรวจสอบ และ กำกับดูแลผู้ประกอบการอาชีพอิสระดังกล่าวเพื่อให้สะดวกต่อการตรวจสอบ และมีรูปแบบที่เหมาะสมกับอาชีพดังกล่าวด้วย เนื่องจากการจัดเก็บภาษีดังกล่าวไม่อาจกระทำได้ง่าย จึงต้องมีผู้ตรวจสอบ และเปรียบเทียบราคากลางของสกุลเงินอิเล็กทรอนิกส์ หรือ สิ่งของภายในเกมที่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ อันเนื่องมาจากความสลับซับซ้อนรวมไปถึงความยากในการประเมินมูลค่าของทรัพย์สิน ซึ่งหากนำไปเปรียบเทียบกับ คำชี้แจงการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้ากระทรวงพาณิชย์ ที่กำหนดว่า

1. กิจการการค้าที่เป็นพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์²

กิจการการค้าที่เป็นพาณิชย์กิจที่ต้องจดทะเบียนตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจต้องจดทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 ที่ถือว่าเป็นการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ได้แก่

(1) การซื้อขายสินค้า หรือ บริการ โดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

(2) การบริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider : ISP)

(3) การให้เช่าพื้นที่ของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Web Hosting)

(4) การบริการตลาดกลางในการซื้อขายสินค้า หรือ บริการ (E-Marketplace)

2. ผู้มีหน้าที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์

ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจดังต่อไปนี้ ประกอบกิจการดังกล่าวข้างต้น ต้องยื่นขอจดทะเบียนพาณิชย์

(1) บุคคลธรรมดา

(2) ห้างหุ้นส่วนสามัญ คณะบุคคล กิจการร่วมค้า

(3) นิติบุคคลที่ไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทยที่เข้ามาเปิดสำนักงานสาขาใน

ประเทศไทย

(4) ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล

(5) ห้างหุ้นส่วนจำกัด

(6) บริษัทจำกัด

(7) บริษัทมหาชนจำกัด

² กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. (2562). *การจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.dbd.go.th>. [2563, 12 กรกฎาคม].

จะเห็นได้ว่า YouTuber และ Streamer ก็ยังมีใช้ผู้ประกอบการที่เป็นกิจการการค้าที่เป็นพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จึงไม่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์

ในประเด็นนี้ เนื่องด้วยในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานเฉพาะใดที่ทำหน้าที่ในการควบคุมผู้ประกอบการอาชีพ YouTuber และ Streamer และ ยังไม่มีคณะกรรมการใดเข้ามาควบคุมเป็นการเฉพาะ ส่งผลให้การประกอบอาชีพในลักษณะดังกล่าวเป็นไปอย่างเสรี ไม่มีการควบคุมใด ๆ ดังนั้นไม่ว่าบุคคลใดที่สนใจก็สามารถประกอบอาชีพดังกล่าวได้ นอกจากนั้นยังไม่มีกรอบใบอนุญาตของเพียงแค่สนใจ หรือ มีความสามารถก็สามารถประกอบอาชีพ YouTuber และ Streamer ได้ ซึ่งในประเด็นนี้ ผู้เขียนเห็นว่า อาชีพดังกล่าวเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสื่อออนไลน์ และเทคโนโลยี สิ่งสำคัญในการประกอบอาชีพนั้น นอกจากจะมีความรู้ และ ความสามารถ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ผู้ประกอบอาชีพต้องมีจรรยาบรรณในการนำเสนอวิดีโอ หรือ สื่อต่าง ๆ ที่นำเสนอออกไป ทั้งนี้ หากไม่มีหน่วยงาน และ คณะกรรมการมาควบคุม อาจส่งผลให้การนำเสนอสื่อต่าง ๆ ส่งผลกระทบ หรือ ผลเสีย ทำให้เป็นการมอมเมาเยาวชน หรือ มีการเสฟสื่อไปในทางที่ผิด

ดังนั้น ในประเด็นนี้ ผู้เขียนจึงเห็นว่าจำเป็นต้องมีการตั้งหน่วยงาน และ ให้มีคณะกรรมการในการควบคุมผู้ประกอบการอาชีพ YouTuber และ Streamer เพื่อให้อาชีพดังกล่าวมีมาตรฐาน และ เป็นที่ยอมรับในระดับสากล จึงเห็นควรกำหนดวิธีการจัดเก็บภาษีในรูปแบบดังกล่าวขึ้นมาใหม่ โดยกรมสรรพากรออกประกาศเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการในการตรวจสอบ และ กำกับดูแลผู้ประกอบการอิสระดังกล่าวเพื่อให้สะดวกต่อการตรวจสอบ และมีรูปแบบที่เหมาะสมกับอาชีพดังกล่าวด้วย เนื่องจากการจัดเก็บภาษีดังกล่าวไม่อาจกระทำได้ง่าย อันเนื่องมาจากความสลับซับซ้อนดังกล่าว

4.3 นโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการอาชีพ YouTuber และ Streamer ให้ยื่นแบบแสดงรายการเงินได้และเสียภาษีตามหลักทฤษฎีผู้เสียภาษีที่มีความรับผิดชอบ (Responsible Taxpayers View)

อันเนื่องมาจากปัญหาการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากผู้ประกอบการอาชีพ YouTuber และ Streamer ส่งผลให้รัฐไม่สามารถจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการดังกล่าวได้จึงอาจส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ อันเนื่องมาจากการที่รัฐไม่สามารถจัดเก็บภาษีจากเงินได้ของผู้ประกอบการอาชีพ YouTuber และ Streamer ทำให้รัฐสูญเสียรายได้ที่จะนำมาพัฒนาบริการสาธารณะและสาธารณสุขรวมไปถึงส่วนต่าง ๆ ของประเทศ

หากนำทฤษฎีผู้เสียภาษีที่มีความรับผิดชอบ (Responsible Taxpayers View) มาปรับใช้เพื่อเพิ่มแรงจูงใจ และ อำนาจความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีแทนการลงโทษ โดยเชื่อว่าผู้เสียภาษีมีความ

รับผิดชอบ มีคุณธรรมจริยธรรม และ เต็มใจที่จะจ่ายภาษีเมื่อ ได้รับการจูงใจที่เหมาะสม ประกอบกับมีความเข้าใจภาษีที่ถูกต้อง และได้รับการอำนวยความสะดวกในการเสียภาษี

จึงเห็นควรให้คณะกรรมการในการตรวจสอบ และกำกับดูแลผู้ประกอบการอาชีพ YouTuber และ Streamer จัดทำนโยบายเพื่อจูงใจให้ผู้ประกอบการดังกล่าวเต็มใจเสียภาษีให้แก่รัฐ เช่น มาตรการในการลดหย่อนภาษี หรือยกเว้นภาษีสำหรับผู้ประกอบการอาชีพ YouTuber และ Streamer ตามหลักทฤษฎีแลกเปลี่ยนทางการคลัง (Fiscal Exchange Theory) และจะต้องมีมาตรการในการจัดเก็บภาษีสำหรับผู้ประกอบการอาชีพ YouTuber และ Streamer ที่มีความเท่าเทียมกันทั้งนี้อาจพิจารณาได้จากสัดส่วนของเงินได้ ตามหลักทฤษฎีการปฏิบัติโดยเปรียบเทียบ โดยภาระภาษีของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพ YouTuber และ Streamer จะต้องใกล้เคียงกับคนในกลุ่ม ซึ่งความเท่าเทียมดังกล่าวจะเชื่อมโยงกับความชอบธรรม และ ธรรมชาติของภาครัฐด้วย เนื่องจากความชอบธรรมของภาครัฐเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของผู้เสียภาษีซึ่งครอบคลุมไปถึงความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ของหน่วยงานรัฐ ดังนั้นปัญหาคอรัปชั่นจึงส่งผลกระทบต่อปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอย่างมีนัยยะสำคัญ ทั้งนี้รัฐจะต้องชี้แจงให้ได้ว่าภาษีที่จัดเก็บจากผู้ประกอบการดังกล่าวที่นั่นจัดเก็บเพื่อที่จะนำมาสนับสนุนและส่งเสริมผู้ประกอบการดังกล่าวตามหลักทฤษฎีความชอบธรรมของภาครัฐ เมื่อผู้เสียภาษีส่วนใหญ่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีก็จะส่งผลให้ผู้เสียภาษีรายอื่นมีแรงจูงใจในการเสียภาษีตามทฤษฎีแรงจูงใจทางสังคม

กล่าวได้ว่าพฤติกรรมของผู้เสียภาษีนั้นขึ้นอยู่กับทั้งปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์ และ ปัจจัยเชิงพฤติกรรม ดังนั้น การปรับปรุงกฎหมาย ปฏิรูปหน่วยงานในการจัดเก็บภาษี เพื่อจูงใจให้ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยคำนึงถึงบริบททางเศรษฐกิจ และ สังคมที่แตกต่างกันอีกด้วย

ดังนั้น ในประเด็นนี้ ผู้เขียนจึงเห็นว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการลดหย่อนภาษี หรือ ยกเว้นภาษีสำหรับผู้ประกอบการอาชีพ YouTuber และ Streamer เป็นการเฉพาะเพื่ออำนวยความสะดวก และ จูงใจให้ผู้ประกอบการดังกล่าว เต็มใจเสียภาษีให้กับรัฐ โดยคณะกรรมการในการตรวจสอบ และกำกับดูแลผู้ประกอบการอาชีพ YouTuber และ Streamer ออกประกาศหรือแถลงการณ์เพื่อนำเงินภาษีที่เก็บจากผู้ประกอบการดังกล่าว มาดำเนินกิจการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการ เช่น จัดการแข่งขันกีฬา E-Sport ขึ้นทุกปี เนื่องจากผู้ประกอบการ Streamer ที่มีชื่อเสียงส่วนใหญ่ เป็นนักกีฬา E-Sport ด้วย

บทสรุป

ผู้เขียนมีความเห็นว่าเนื่องจาก Social Media (สื่อสังคม) มีการพัฒนารูปแบบไปอย่างรวดเร็ว และ ทำให้เกิดการสร้างอาชีพใหม่ขึ้นมากมายของประเทศไทยจึงต้องมีการแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้รองรับต่อการพัฒนาเช่นกัน ผู้เขียนจึงเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติม โดยกำหนดวิธีการจัดเก็บ

ภายในรูปแบบดังกล่าวขึ้นมาใหม่ โดยกรมสรรพากรออกประกาศเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการในการตรวจสอบ และ กำกับดูแลผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ขึ้นมาเพื่อทำงานเฉพาะในงานด้านดังกล่าวเพื่อให้สะดวกต่อการตรวจสอบเช่นเดียวกันกับในประเทศสหรัฐอเมริกา และ มีการกำหนดรูปแบบที่เหมาะสม ฐานภาษี และ วิธีในการคำนวณภาษี กับอาชีพในรูปแบบดังกล่าวด้วยเช่นเดียวกับในประเทศญี่ปุ่น เนื่องจากการจัดเก็บภาษีประเภทดังกล่าวไม่ว่าจะทำได้โดยง่ายจึงต้องมีการกำหนดรูปแบบที่ชัดเจน และ เฉพาะเจาะจงมากกว่าอาชีพอิสระอื่น โดยกำหนดรูปแบบที่จะต้องทำการยื่นภาษี หรือ กำหนดให้ผู้มีเงินได้จะต้องแจ้งต่อกรมสรรพากร โดยกำหนดว่าบุคคลผู้มีเงินได้จาก Social Media (สื่อสังคม) อันเนื่องมาจากการประกอบอาชีพ Streamer และ YouTuber ต้องทำการแจ้ง หรือ ลงทะเบียนกับกรมสรรพากร เมื่อมีผู้ติดตามไม่น้อยกว่า 1000 ราย หรือ มีเงินได้จากการประกอบอาชีพดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยไม่คำนึงถึงจำนวนเงินได้ว่ามากน้อยเพียงใดเพื่อให้กรมสรรพากรสามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของเงินได้ และ หรือ มีรายได้เป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 20,000 บาท เพื่อที่จะนำเงินจากรายได้ดังกล่าวเข้ามาสู่ระบบอีกครั้งเพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ ประกอบกับเป็นการป้องกันไม่ให้รัฐบาลหันมาใช้วิธีการจัดเก็บภาษีทางอ้อมแทน จนทำให้เกิดการขึ้นภาษีในทางอ้อม โดยเพิ่มภาษีมูลค่าเพิ่มในสินค้า หรือ บริการเพื่อที่พยายามจะนำเงินดังกล่าวกลับเข้าสู่ระบบอีกครั้ง ทำให้กระทบต่อราคาสินค้า และ บริการในท้องตลาดมีราคาเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนทั้งประเทศ แต่การจัดเก็บภาษีดังกล่าวจะต้องเป็นกรรมแก่ผู้ประกอบการ หรือ มีรายได้ดังกล่าวด้วย และ กำหนดว่าเงินได้พึงประเมินอะไรบ้างที่ได้รับยกเว้นภาษี หรือ สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้ หากประกอบอาชีพ YouTuber หรือ Streamer โดยต้องคำนึงถึงวิธีการในการจัดเก็บภาษีที่เหมาะสม ไม่ว่าจะแหล่งเงินได้ที่ได้รับจากที่ใดรวมไปถึงในรูปแบบของสกุลเงินต่าง ๆ ทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ สิ่งของภายในเกมซึ่งจะมีทั้งรายรับที่ได้จากภายในประเทศ และ รายได้จากต่างประเทศ ซึ่งแม้รายได้ดังกล่าวจะเป็นเงินจำนวนเท่าใดก็ตามควรจะต้องยื่นแบบรายการแสดงเงินได้ทั้งหมด แต่ทั้งนี้ควรกำหนดให้ บุคคลที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพอิสระดังกล่าว มีวิธีการ และ ข้อกำหนดในการยื่นแบบแสดงเงินได้อีกรูปแบบหนึ่ง เพื่อความสะดวกในวิธีการคำนวณภาษี และ จัดเก็บภาษี โดยเห็นควรให้แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพ YouTuber และ Streamer สามารถได้รับยกเว้นภาษีจากค่าอุปกรณ์เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากอุปกรณ์ดังกล่าวย่อมเสื่อมสภาพลงไปทุกปี และ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อาจจะไม่ทันต่อยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงจึงเห็นควรให้ได้รับยกเว้นภาษีดังกล่าว เนื่องจากค่าใช้จ่ายดังกล่าวถือได้ว่าเป็นต้นทุนในการประกอบอาชีพดังกล่าวอีกด้วย โดยอาจกำหนดไว้เป็นจำนวนเงินไม่เกินกว่าปีละ 20,000 บาท และจัดการแข่งขันกีฬา E-Sport ขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อมุ่งใจให้ผู้ประกอบอาชีพ YouTuber และ Streamer เสียภาษีให้แก่รัฐ โดยเต็มใจตามหลักทฤษฎีผู้เสียภาษีที่มีความรับผิดชอบ